

The cover features a highly decorative, Art Nouveau-style border. At the top, a woman sits holding a rose. To her left, another woman is shown in profile. To the right, a woman stands looking upwards. In the lower left, a woman in a crown and long dress holds a sword. In the lower right, a cherub sits on a ledge. The central text is enclosed in a large, ornate oval frame. At the bottom center, a circular coat of arms is visible, featuring a crown and various heraldic symbols.

Joghistória

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar
Magyar Állam- és Jegtörténeti Tanszék
Tudományos Diákkörének
folyóirata

XVI. évfolyam 1. szám

XXX. Jubileumi OTDK
Magyar Jegtörténet
Tagozat

Kedves Olvasóink!

A Magyar Állam- és Jogtörténeti Tudományos Diákkör (MÁJT TDK) nevében sok szeretettel köszöntünk Titeket. A Joghistoria jelenlegi számában a XXX. pécsi jubileumi Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK) elhangzott tanszékünkhöz kapcsolódó előadásokat és opponenciákat olvashatjátok. Reméljük, hogy e szám is mindenki számára kellemes és hasznos időtöltést, az elsőéveseknek pedig az érdekességek mellett a tantárgyhoz kapcsolódó tudásanyagot is kínál. A cikkek egy-egy adott témában mélyebb ismeretek feltárására törekednek, a lap maga tudományos és ismeretterjesztő célokra egyaránt hivatott.

A Joghistoria olvasása mellett – ha igazán össze akarjátok kötni a kellemest a hasznossal – ajánljuk a TDK üléseket, melyek során még jobban elmélyedhettek a jogtörténetben, a szakma nagyjait hallgathatjátok, és kérdéseket tehettek fel nekik. Az üléseket mindig a hallgatóság – tehát TI – alakítjátok, a szakmai részek mellett nagy hangsúlyt kapnak az érdekességek, az átfogó ismeretek, a hallgatóbarát előadásmód, valamint az interaktivitás. Ha kérdésetek van – akár a féléves programokkal, előadásokkal, akár az anyaggal kapcsolatban, forduljatok hozzánk nyugodtan, vagy látogassatok el a <http://www.majt.hu> oldalra.

A Magyar Állam- és Jogtörténeti Tudományos Diákkör tagjai
majttkd@gmail.com

Tartalomjegyzék

- **Mireisz Tímea:** Összefoglaló a XXX. jubileumi OTDK-ról
- **Joó Barbara:** A nők választójogának kiteljesedése a törvényi változások tükrében (rezümé)
- **Joó Barbara:** A nők választójogának kiteljesedése a törvényi változások tükrében (bemutató diavetítés)
- **Sándor Dávid:** A magyar konföderáció mint nemesi köztársaság (rezümé)
- **Sándor Dávid:** A magyar konföderáció mint nemesi köztársaság (bemutató diavetítés)
- **Tóth Boldizsár Artúr:** Irinyi József munkásságának közjogi vonatkozásai (rezümé)
- **Tóth Boldizsár Artúr:** Irinyi József munkásságának közjogi vonatkozásai (bemutató diavetítés)
- **Mireisz Tímea:** "A magyar társasági jog reformja és európai integrációja. Az 1930. évi V. törvénycikk" című dolgozat opponenciája
- **Nikula István:** „A Maros-Torda vármegye kikerítése” című dolgozat opponenciája

Mireisz Tímea

Összefoglaló a XXX. jubileumi OTDK-ról

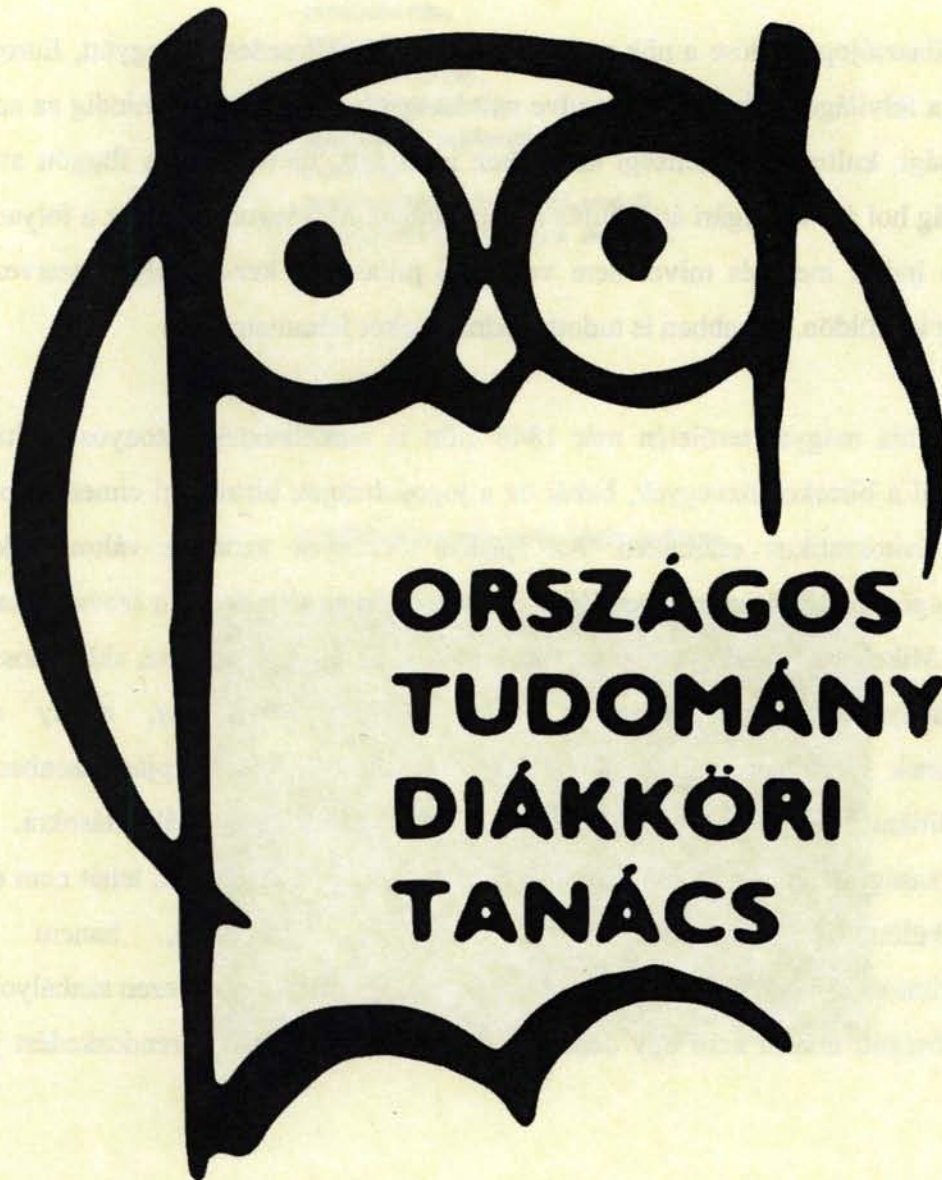
Idén, immár harmincadik alkalommal rendezték meg az OTDK-t, melyben az Állam- és Jogtudományi szekciónak az elmúlt év kulturális fővárosa, Pécs adott otthont. A háromnapos program alatt a különböző tagozatok, az ország különböző jogi karairól érkezett oktatók, hallgatók és érdeklődők találkoztak, hogy együttesen hódoljanak a jogtudomány oltára előtt.

A Magyar Jogtörténet Tagozaton a résztvevők arányát tekintve kiemelkedően nagy számban képviselte magát az ELTE jogi kara – mind a zsűri, mind a versenyzői, mind pedig a hallgatói, „szurkolói” oldalról nézve. A zsűri elnökeként Máthé Gábor professzor úr (Budapesti Corvinus Egyetem), zsűritagként pedig Schweitzer Gábor adjunktus úr (ELTE), valamint Kajtár István tanszékvezető egyetemi tanár úr (Pécsi Tudományegyetem) bírálták el a dolgozatokat.

A színvonalas produkciókra a rendezvény második napján került sor. Először a Debreceni Egyetem versenyzőit hallgathattuk meg, ezt követően pedig karunk versenyzői adhatták elő dolgozatukat. Így Tóth Boldizsár Artúr (témavezetője: Révész T. Mihály), Sándor Dávid (témavezetője: Képes György) és Joó Barbara (témavezetője: Gosztonyi Gergely) csillogtathatták meg tudásukat, és képviselheték színvonalas teljesítményükkel karunkat és a Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszéket. A verseny ezután a Miskolci Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem, a Széchenyi István Egyetem és a Szegedi Tudomány Egyetem hallgatóinak produkcióival folytatódott. A küzdelem „hevét” az áprilisi jó idő és a terem zsúfoltsága is fokozta, de amellett, hogy mind a versenyzők, mind a hallgatóság „jót álltak” magukért, a verseny derűs hangulatban folyt le, és az előadások iránti érdeklődés sem lankadt.

A program azonban nemcsak tudományos előadásokból állt. A tagozatok ülései után augyanis feszültség-levezetőként a város látványosságai, a Perjátszó Kör előadása és az esti 30Y koncert szolgáltak. Másnap a díjkiosztón utoljára gyűltek össze a résztvevők. A Magyar Jogtörténet Tagozaton belül a kiváló pályamunkáknak megfelelően szép eredmény is született, így Tóth Boldizsár Artúr második helyezést ért

el, Sándor Dávid pedig különdíjban részesült. Remélhetőleg a következő, szegedi OTDK-n is hasonlóan szép eredményt sikerül elérnie karunknak és tanszékünknek!

Joó Barbara

A nők választójogának kiteljesedése a törvényi változások tükrében

– rezümé –

Témavezető: Dr. Gosztonyi Gergely tanársegéd

Anői választójog kérdése a nők politikai jogainak kiteljesedésével együtt, Európában a felvilágosodás korától kezdve vált hangsúlyossá, azonban mindig az adott állam gazdasági, kulturális fejlettségi szintjéhez igazodott, illetve erősen függött attól, hogy az ország hol állt a polgári átalakulás folyamatában. Magyarországon ez a folyamat kissé később indult meg, és mivel nem volt első pillanattól kezdve olyan szervezett formája, mint külföldön, lassabban is tudott eredményeket felmutatni.

A Monarchia magyar területén már 1848 előtt is rendelkeztek bizonyos politikai jogokkal a birtokos özvegyek, habár ez a jogosultságuk birtokjogi címen alapult, nem pedig demokratikus eszméken. Az áprilisi törvények azonban változtattak a helyzeten és egészen 1818-ig országgyűlési választásokon egyáltalán nem szavazhattak a magyar nők. Mikor már elodázhatatlanná vált a női választójog elismerése, akkor hosszú viták eredményeként megszületett az 1918. évi I. néptörvény, amely egy demokratikusnak mondható választási rendszert alakított ki. Ez alapján azonban a zavaros politikai helyzetnek köszönhetően nem került sor választásokra. A Tanácsköztársaság idején a nők azonos választójogot kaptak a férfiakkal, tehát nem egy nemi megkülönböztetésen alapuló rendszert alakítottak ki, hanem az osztálydiszkrimináció volt a jellemző. Ezért is kérdőjelezzük meg többen ezen szabályozás valódi jelentőségét, hiszen nem egy demokratikus elveken nyugvó berendezkedést jött létre.

Akét világháború közti időben az 1919-es Friedrich-féle választójogi rendeletet nem számítva ismét más célkitűzéseknek alárendelten deklarálták a választójogot. Jogpolitikai okokra hivatkozva ugyanis a nők addigi cenzusait szigorították és a munkásnőket a megállapított szükséges feltételekkel majd' teljesen megfosztották az országgyűlési szavazati joguktól. Különösen megnehezítették a magyar női egyenjogúságért harcolók dolgát a zavaros történelmi események, és hogy a 20. század

eleji Magyarországon viharos gyorsasággal váltották egymást a különböző kormányok. Ennek megfelelően pedig más-más céljaik elérése érdekében másképp vélekedtek arról, hogy kit tartanak érdemesnek a választójogra. E mögött az húzódik meg, hogy a választójogot a korban eszközként kezelték, és a választási eredményeket azzal tudták törvényesen manipulálni, hogy hol húzták meg a választásra jogosultak körét. A világháborúk, a külföldi tapasztalatok és nem utolsósorban a magyar nők választójogi küzdelmének köszönhetően végül azonban 1945-ben elismerték a nők férfiakéval azonos, általános egyenlő és titkos választójogát.

 [Vissza a tartalomhoz](#)

*XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs*

Joó Barbara

ELTE ÁJK

**A nők választójogának
kiteljesedése a törvényi
változások tükrében**

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

1848. évi V. törvénycikk az országgyűlési követeknek népképviselőt alapján választásáról

1871. évi XVIII. törvénycikk a községek rendezéséről

1874. évi XXXIII. törvénycikk az országgyűlési választások szabályainak módosításáról és kiegészítéséről

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

Bédy-Schwimmer Róza

375
E-L-T-E

1914. szeptember 1. 1. ÉVFOLYAM 1.

**A NŐ
ÉS A TÁRSADALOM**
A FEMINISTA FOLYOIRAT
MUNKATÁRSÁG: BÉDY-SCHWIMMER RÓZA

Az egyesületek jogai szabályozásáról a törvénytervezésről a képviselő-testület által elfogadott el. ...

A SZELLEMI PROLETARIÁTUS.

Az értelmiségiek helyzete a jelenlegi társadalomban ...

Az értelmiségiek helyzete a jelenlegi társadalomban ...

Az értelmiségiek helyzete a jelenlegi társadalomban ...

12. Mert a gyermekekre vonatkozó törvények alkotásánál a nők véleménye épp oly fontos, mint a férfiaké.

31. Mert sokkal nemesebb lesz a gondtalanul élő nő élete, ha komoly közügyekkel foglalkozik, mintha léha időtöltésre pazarolja idejét.

375
E-L-T-E

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 19-20., Pécs

375
E-L-T-E

Vázsonyi Vilmos

Hegedűs Kálmán: „Hát t. képviselőház, a nő és a férfi nem egyenlő egymással. [...] A nő politikai problémák eldöntésére nem alkalmas.”

Polónyi Géza: „A valóság az, hogy mentől magasabb iskolacenzust állapítunk meg, annál nagyobb a zsidóság számára az aránytalanság.”

Wekerle Sándor

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

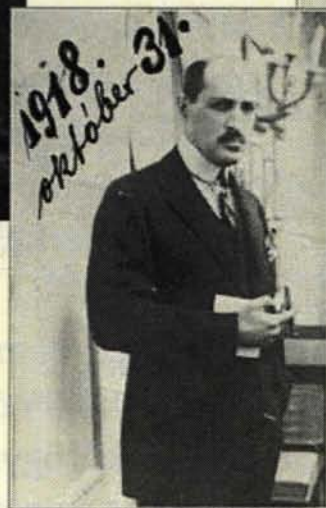
XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 19-20., Pécs

375
E-L-T-E

Tisza István

Károlyi Mihály

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-L-T-E

A Forradalmi Kormányzótanács XXVI. számú rendelete

19. § A Tanácsköztársaság csak a dolgozó népnek adja meg a választói jogot. Választók és tanácsstagokká választhatók nemre való tekintet nélkül mindazok, akik tizennyolcadik életévüket betöltötték (...)

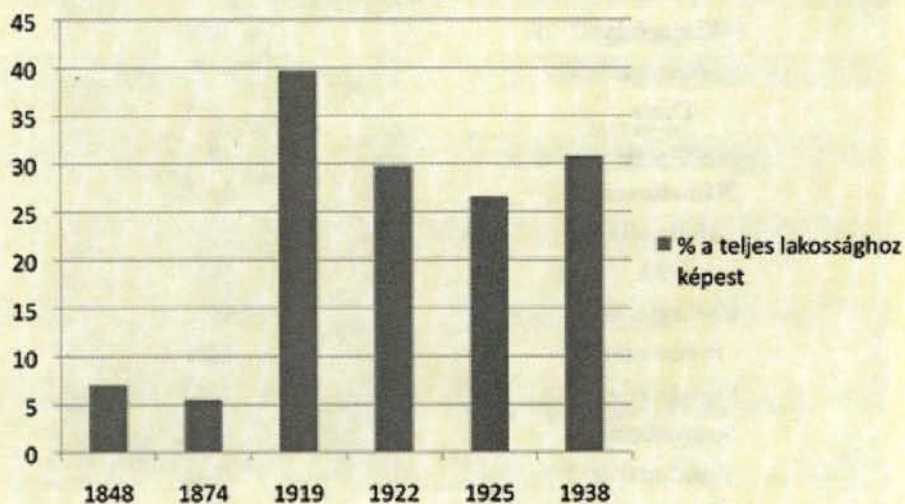
1919. március 21-én a KMF és az SZDP egyesülése a magyar munkásszabály megteremtése forradalmi egységet és belső úton megvalósította a burzsoáz rendet. Szászrek átvételével teljesen újnak bizonyultak; a proletárdiktatúra győzelme a Magyar Országgyűlési szövetséges Magyar Tanácsköztársaság megszületését.

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-L-T-E

Választásra jogosultak száma

Forrás: Horváth Róbert

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

Új-Zéland	1893
Finnország	1906
Norvégia	1913
Dánia	1915
Ausztria	1918
Németország	1918
Hollandia	1919
USA	1920
Csehszlovákia	1920
Svédország	1921
Nagy-Britannia	1928
Spanyolország	1931
Franciaország	1945
Olaszország	1945
Belgium	1958
Svájc	1971

Sándor Dávid

A magyar konföderáció mint nemesi köztársaság

– rezümé –

Témavezető: Dr. Képes György adjunktus

II. Rákóczi Ferenc 1703 májusában robbantotta ki felkelését, hogy helyreállítsa az I. Lipót által megsértett alkotmányosságot. A Rákóczi-szabadságharc európai léptékben is a XVIII. század legnagyobb szabadságharca volt, és mintegy utolsó felvonása a XVII. század magyar rendi küzdelmeinek. A Rákóczi-szabadságharc során ugyanakkor megvolt az igény arra, hogy egy másfajta államberendezkedést hozzanak létre, modernizálják a Magyar Királyságot. Olyan gondolatok merülnek fel, olyan gesztusokat tesz meg Rákóczi, melyeknek európaiságához, haladó jellegéhez még az ezután következő kétszáz évben sem feltétlen ér föl a magyar uralkodó elit. Elképzeléseinek egy része még az 1848-as terveken is túlmutatott, Rákóczi például lépéseket tesz a nemzetiségek, nevezetesen a rácok autonómiájának biztosítására.

Emellett II. Rákóczi Ferenc állama a megelőző kétszáz év gondolkodásához is organikusán kapcsolódik, az 1505-ös rákosi országgyűléstől induló, Báthorin és Bethlenen átívelő „nemesi respublica” gondolat kifejeződése is. Az uralkodó és körének sajátos állampolitikai koncepciója azonban csak korlátozottan valósul meg: így alakul ki a szabadságharc állama, a Magyar Konföderáció. Ennek kormányformája kapcsán az Országgyűlés működése a harc alatt; az új tanácsadó szerv, a Szenátus; a vezérlőfejedelem hatáskörei; a konföderáció különböző fogalmai; az államforma kapcsán pedig a trónfosztás és a különböző királyjelöltek személye merülnek fel, mint a megismerés alapvető szempontjai.

Akép egésze pedig összevethető más európai országokkal, például a Velencei Köztársasággal, vagy Lengyel-Litván Nemesi Köztársasággal, ahonnan a konföderáció gondolata, mint az alkotmány sértő király elleni harc eszköze származott, illetve Hollandiával, Németalfölddel, amellyel a párhuzam már Rákóczi számára is nyilvánvalónak tetszett. Mindkét nép a Habsburgok ellen harcolt, egy nagy európai háború forgatagában, bízva a francia szövetségkötés esélyében, és reménykedve, hogy ha aláírják a békeszerződést, abban számukra lesz hely. Rákóczi Magyarországgal együtt a

négy ország között tehát olyan hasonlóságok fedezhetőek fel, mind az állam élén álló személy jogait, mind az őt ellenőrzőket, mind a képviselő legfőbb szervét illetően, hogy ezen közös tulajdonságok alkalmasak egy általános nemesiköztársaság-fogalom kialakítására, illetve annak megválaszolására, hogy a Rákóczi-féle állam, a Magyar Konföderáció ennek megfelel-e.

 [Vissza a tartalomhoz](#)

*XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs*

SÁNDOR DÁVID

A MAGYAR KONFÖDERÁCIÓ MINT NEMESI KÖZTÁRSASÁG

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

*XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs*

375
E-L-T-E

VÁLASZTOTT MÓDSZER

- A Magyar Konföderáció
belső szerkezete
- Hasonló államok
bemutatása
- A konföderáció és nemesi
köztársaság fogalma
- Egybevetés

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

*XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs*

375
E-L-T-E

ÖSSZEHASONLÍTHATÓSÁG

- Lengyelország-Litvánia
- Hollandia
- Velence

Bercsényi Miklós

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-LTE

KONFÖDERÁCIÓ

- Rákócziék szóhasználata alapján:
- Együtműködők
- Államszervezet
- Szövetség, államszövetség

A brezáni pátens

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-LTE

A KONFÖDERÁCIÓ FOGALMAI

1. Lengyelország:

Hüppe: „Confoederatio Lengyelországban a saját védelemre, vagy az országban a rend és biztonság fenntartására, vagy az államtekintély biztosítására avagy valamely más célra esküvel és becsületszóval bizonyos időre kötött szövetség.”

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

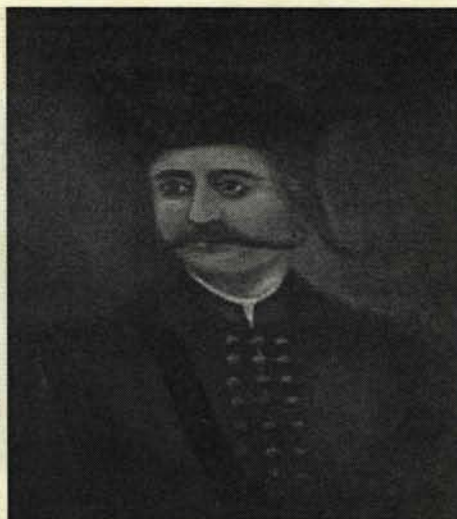
XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
ELTE

A KONFÖDERÁCIÓ FOGALMAI

2. A nemesség szervezkedése a központi hatalom ellen

Esze Tamás

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
ELTE

A KONFÖDERÁCIÓ FOGALMAI

3. Iustus Lipsius

4. Államszövetség
formula iuramenti:
„ahhoz külső
Confoederatusokat
keresvén”

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

INTERREGNUM

Királyválasztás Lengyelországban

Királyjelöltek:

- Sobieski Aleksander, Konstanty
- Erős Ágost
- Miksa Emmánuel
- Frigyes Vilmos
- II. Rákóczi Ferenc

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

A MAGYAR KONFÖDERÁCIÓ ÁLLAMSZERKEZETE

1. A vezérlőfejedelem

Dux és princeps

Hatásköre: „nemcsak hadi dolgokban, hanem törvényes, egyházi és oeconomiai állapotokban is”

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-LTE

A MAGYAR KONFÖDERÁCIÓ ÁLLAMSZERKEZETE

2. A Szenátus: „segédjére
politikai, egyházi, törvényes
és gazdasági dolgokban”

3. Az Országgyűlés

A szécsényi szövetséglevél

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

375
E-LTE

ÖSSZEHASONLÍTÁSOK

- Dominum cum imperii, senatui legum custodia,
equestri ordinis tutela
- Országgyűlés – Szejm – Staate Generale – Nagytanács
- Szenátus – Senat – Államtanács – több szerv
- Vezérlőfejedelem – Király – Dózse - Stadhouder

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

VÉGKÖVETKEZTETÉS

Nemesi köztársaság:

Korlátozott uralkodó

Ellenőrző szerv

Képviseleti szerv

Egyensúly

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

Tóth Boldizsár Artúr

Irínyi József munkásságának közjogi vonatkozásai. Gondolatok a magyar polgári állam kialakulásáról egy elfeledett reformkori politikus munkásságának tükrében.

– rezümé –

Témavezető: Dr. Révész T. Mihály címzetes egyetemi tanár

A reformkor két évtizede a magyarság történelmének legtevékenyebb, maradandó értékeket létrehozó korszakai közé tartozik. Ennek az időszaknak számos nagy alakja közül csak a legkiválóbbaknak adatott meg, hogy a XXI. század embere megemlékezzen róluk. Sosem feledkezhetünk meg azonban arról, hogy a korszak jól ismert személyiségein kívül számos olyan nagy formátumú egyénisége is van az 1848. előtti évtizedeknek, akik szerepére a polgári értékrend és az alkotmányos állameszme hazai meghonosításában az utókor mindeztidáig csekély figyelmet fordított. Irínyi József az 1840-es évek sokrétű tevékenységet folytató, radikális újságírója, aki hozzá szólt csaknem minden, korát érdeklő témához. Cikkeiből, könyveiből, beszédeiből kirajzolódik egy olyan, részletesen kidolgozott közjogi program, amely a polgári átalakulás lehetséges alternatíváját nyújtotta, ötvözve a különböző ellenzéki tömörülések gondolatvilágának elemeit. Egyaránt merít a mérsékelt nemesi ellenzék, a centralisták, sőt a radikális ifjúság ideáiból, de olyan javaslatokat is megfogalmaz, amelyeknek nem találjuk megfelelőjét a korszak hazai közjogi irodalmában.

A fiatal publicista olyan értékek képviselőjét vállalta, amelyek meghonosítása nehéz, de egyszersmind halaszthatatlan feladatot jelentett. Tette ezt határtalan kitartással és elszántsággal, kiváló érvelő képességét és külföldi tapasztalatait is csatasorba állítva, nem tisztelve semmilyen tekintélyt. A sajtótörvény és az országgyűlési házszabály szövegére készített javaslata nemcsak az 1848. évi törvényhozásra gyakorolt nagy hatást, az ezekben foglalt alapelvek közül számos napjainkban is alkotmányos életünk részét képezi. Közjogi vonatkozású életművének csúcspontja a *Tizenkét pont* egy nemzet követeléseinek páratlanul tömör, mégis teljes körű leltára.

E tanulmány amellet, hogy megkísérel hozzájárulni a reformkor talán legaprólékosabban kimunkált közjogi programjának újraértelmezéséhez, fel kívánja hívni a figyelmet az Irinyi Józseffel foglalkozó szakirodalom méltatlanul gyér voltára, valamint lehetséges válaszokat nyújt egy sor olyan, eddig nem vizsgált kérdésre, amelyet az újságíró életművének vizsgálata felvet.

XXX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia
Állam- és Jogtudományi Szekció, 2011. április 18-20., Pécs

Irinyi József munkásságának közjogi vonatkozásai

Gondolatok a magyar polgári állam kialakulásáról egy elfeledett reformkori politikai munkásságának tükrében

A konzulens oktató neve:
Dr. Révész T. Mihály
címzetes egyetemi tanár

Készítette:
Tóth Boldizsár Artúr
ELTE ÁJK. II. évf. jogász hallgató

ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, 1053 Budapest, Egyetem tér 1-3., www.ajk.elte.hu

Vázlat

- **Irinyi József közéleti szereplése, és tevékenysége**
- **Nyugat-európai utazás**
- **Az országgyűlés tanácskozási rendje**
- **Az országgyűlés összetétele**
- **A vármegyék**
- **Az országgyűlési szónoklatok stílusa**
- **A sajtószabadság kivívásáért és a cenzúra eltörléséért folytatott küzdelme**
- **A Tizenkét pont**
- **Az ifjú reformer világképe**
- **A velünk élő Irinyi**

Az Irinyi család privilégiumait megerősítő
királyi oklevél
1279.

Forrás: http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

Szerelmey Miklós litográfiája,
a napóleoni-pózban álló
ifjú Irinyi Józsefről,
a
"legtöbbet idézett"
portré

Forrás:
http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

Irínyi József

1842. április 14. és 1843. április 5. közötti, több országot érintő

utazásának főbb állomásai,

a mai országhatárok feltüntetésével (visszútját Rotterdamtól pontosan nem ismerjük)

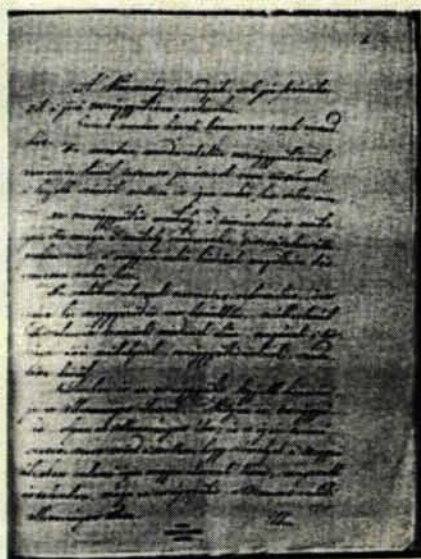
Forrás: http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

**Német-, francia-, és
angolországi úti jegyzetek**
első, 1846-os

**halei kiadásának
címlapja**

Forrás:
http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

Az
Országgyűlés rendezéséről,

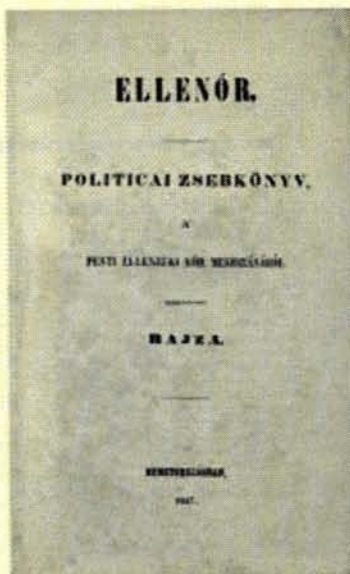
Irínyi műének
kézirata,
1846.

Forrás: Akadémia Könyvtára

Irínyi József:
Az Országgyűlés
rendezéséről,
1847-ben írt
művének szép címlapja

Forrás: http://irinyi-lak.extra.hu/hiras_irinyi_jozsef.html

Bajza József szerkesztésében 1847-
ben megjelent
Ellenőr című Politikai Zsebkönyv
címlapja

Irínyi József:

Sajtótörvényről

című röpirata
e műben jelent meg
Németországban

Forrás: Fővárosi Szabó Ervin
Könyvtár

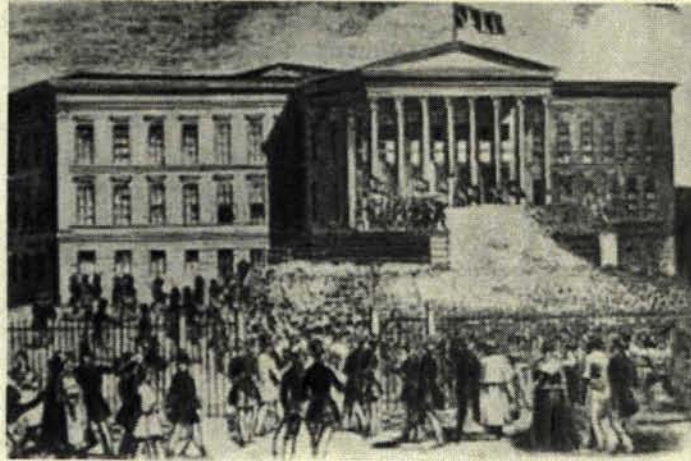
Irínyi József
"írói munkásságának"

főműve

az
1848 március 15-
i forradalmi követelés-lajstrom

Forrás: http://irinyi.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

A Nemzeti Múzeum lépcsőjén

Forrás: magyar-irodalom.elte.hu

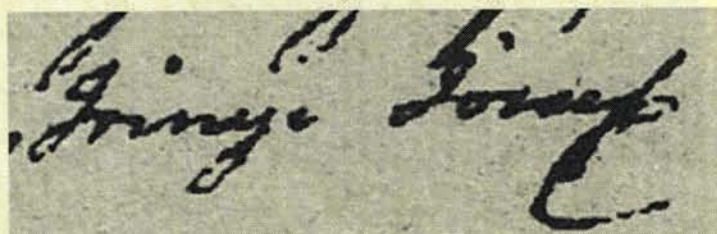
Borsos József-August Pettenkofen:
Irinyi József „Az országgyűlés megnyitása”-n
1848. július 5. (litográfia)

Forrás: 1848.network.hu

**Irínyi József aláírása
egy 1849-es dokumentumon**

Forrás: http://irinyiekextra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

**Az Újépület (Neugebäude),
ahol Irinyi József is raboskodott
a szabadságharc leverése után**

Forrás:

Irinyi József:
A Zsinati
előkészületekről a
legfőbb vonásokban,
1859-ben megjelent művének
címlapja

Forrás: Fővárosi Szabó Ervin
Könyvtár

Irinyi József
(1822-1859)
szülőházát
Albison
emléktábla jelöli

Forrás:
<http://www.irinyi-jozsefintmi.hu>
irinyi_jozsefintmi

Nagy István János 1965-ben felavatott emléktáblája

**Irínyi Józsefről,
a nevet viselő utcában**

Forrás: http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

Az Argumentum Kiadó által
1998-ban
megjelentetett

második kiadás

Forrás:
http://irinyiek.extra.hu/hires_irinyi_jozsef.html

A velünk élő Irinyi

Az általa bevezetett fogalmak napjainkban:

- általános vita,
- részletes vita,
- zárószavazás,
- önálló indítvány,
- módosító indítvány,
- kapcsolódó módosító indítvány,
- szószék,
- országgyűlési bizottsági modell,
- törvényjavaslat modern fogalma.

A 2010-es Országgyűlés alakuló ülése

Forrás: vasnepe.hu

Mireisz Tímea

A magyar társasági jog reformja és európai integrációja. Az 1930. évi V. törvénycikk.

– *opponencia* –

A társasági jog fontos részét képezi a jogi diszciplínának, de a mindennapi életben is folyton- folyvást jelen van. A gyakran változó és bonyolult gazdasági jogi szabályozás megértéséhez és kellő elsajátításához éppen ezért remek alapot nyújt az, ha a társasági jog egyes intézményeit azok jogtörténeti fejlődésén keresztül ismerjük meg és jutunk el a mai szabályozásig, már csak azért is, mert az alapok a mai napig változatlanok maradtak. Ezért gondolom hasznosnak a választott témakört, amely része ugyan a tananyagnak, de annál jóval mélyebb, univerzálisabb (széleskörűbb) elemzést ad.

A szerző által választott cím összhangban van a tartalommal. Véleményem szerint a téma feldolgozásának színvonala megfelelő, a szerző felhasználja a fontosabb hazai és külföldi (így francia, német) szakirodalmat és jogszabályanyagot. (Kiemelendő, hogy bár a szerző nem dolgozta fel olyan, társasági joggal foglalkozó szerzők munkáit, mint például Fehérvári Jenő: A magyar kereskedelmi jog rendszere, vagy Sándor István: A társasági jog története Nyugat-Európában, mégis a nagy mennyiségben felhasznált jogszabályanyag (kapcsolódó törvények, miniszteri rendeletek, döntvénytárak) miatt nem keletkezik bennünk hiányérzet)

Szerkezetét tekintve a leíró részek dominálnak, bár helyenként néhány, véleményem szerint kissé sok idézetet is tartalmaz (például az Országgyűlési naplókat célszerűbb lenne pár, esetleg egy- két oldalban összefoglalni- öt-hat oldal helyett, vagy lábjegyzetbe rakni). Mindazonáltal az idézeteknek jelen esetben több hasznos funkciója is van: egyrészt segítségükkel teszi a szerző személy közelivé az adott témát, másrészt a szerzőnek lehetősége nyílik arra, hogy saját véleményét mintegy a korabeli nézetek, állásfoglalásokon keresztül közvetítse felénk, továbbá az idézetek segítenek a szerzőnek abban, hogy bizonyítsa kutatókészségét.

A dolgozat felépítése igazodik a Kuncz Ödön által „előírt” elemzési formához: mely szerint egy kereskedelmi társaság megismeréséhez 3 úton juthatunk el a

legbiztosabban. Először ki kell emelni a vizsgált társaságokat a magánjog gyűjtőmedencéjéből (jó fogalom meghatározások, kft elhatárolása az rt-től, bt-től, csendes társaság elhatárolása a bt-től), majd az egyes társaságok specifikumait – kidomborítva azok történelmi kialakulását és gazdasági jelentőségét – kell elemezni (ennek kapcsán sorra veszi az angol, német és francia jogfejlődést is – főként a franciát helyezve előtérbe), végül az egyes vonatkozó jogszabályok fontosabb rendelkezései révén von le következtetéseket (a kft törvény kevés kritikai értékeléssel került bemutatásra, de a munka önálló következtetéseket is tartalmaz, főként a konklúzióban). Az egyes részek egymáshoz viszonyított aránya csak kis részben kifogásolható (a csendes társaság alapvetése gyakorlatilag nem került tárgyalásra, forráshiányra hivatkozva hiányzik, vagy például a konklúzió, mint értékelő rész is kissé tömör), ugyanakkor a szöveg tartalmi felépítése koherens, az egyes fejezetek logikusan épülnek fel, egymáshoz való kapcsolatuk következetes.

A stílus tartalmilag megfelelő, a szerző jól használja az adott témakörben szereplő jogi szakkifejezéseket (audit, ügyvitel, külső jogviszony, stb). Az egyes részeket összekötő metaforák („a kft lecsapolja a törpe rt egészségtelen mocsarát”, „a kft-nek Janus arca van”) gördülékenyebbé teszik a szöveget, és kiemelendő, hogy a dolgozat bár tartalmaz pár stilisztikai hibát (például a mondat szerkesztésen néhol látszik az idegen nyelvről való átfordítás) mégis a súlyosabb szintaktikai hibáktól, értelemzavaró gépelési hibáktól mentes, nyelvezete közérthető és szakszerű. A szerkezet formai szempontból tehát megfelel a támasztott követelményeknek, ideértve a lábjegyzeteket, hivatkozás-és irodalomjegyzéket is.

Összességében tehát véleményem szerint a szerző színvonalas megoldásokat alkalmazva ismerteti a választott témát, mely természetesen a téma komplexitása miatt nem tudja lefedni az adott terület egészét, de mindenképpen megvalósítja a kutatás célját- szintetizál és továbbgondolásra ösztönöz.

Nikula István

Maros-Torda vármegye „kikerítése”

– *opponencia* –

„**A** szabadság végelemzésben nem más, mint az önkormányzat joga. E jog alig van valahol szélesebb alpra fektetve, mint nálunk: helyhatósági intézményeinkben.” Andrassy Gyula szavait alapul véve a dolgozat témaválasztása mindenképpen értékelendő, mivel a szoros értelemben vett egyetemi tananyagot kívüli kérdést vizsgál. A történelem során kiváltságot nyert területek közigazgatási jogi fejlődése speciális jogtörténeti anyagrésznek tekinthető, melynek átfogó, mélyebb bemutatását célozza a dolgozat.

Az író, bár témájának behatárolásánál hangsúlyozza, hogy a kora dualizmus közigazgatási változásait kívánja bemutatni, mégis kellő történeti előzményekre is kitér, egyfajta komplexitásra törekedve. Ehhez kellő mennyiségű - és ami jelentősebb - minőségű szakirodalmat dolgozott fel. Olyan szerzők munkásságát vette alapul, mint Csizmadia Andor, Stipta István, Pál-Antal Sándor. Ami kifejezetten a dolgozat pozitívumai közé tartozik, az a dolgozatíró saját kutatásai. Nem kevés saját, Románia Országos Levéltára Maros Megyei Igazgatóságán végzett forráselemzéseit építette be a dolgozatába. S mivel kifejezetten Maros-szék közigazgatási fejlődését követi a dolgozat, az így szerzett információk a dolgozat tartalmi minőségét is emelik. Saját kutatási anyagát megfelelően határolta el más szerzők munkásságától.

Adolgozat témájának kifejtéséről megállapíthatjuk, hogy erősen leíró jellegű. Maros-szék igazgatásának szinte teljes történetét figyelembe veszi. Egészen a szék első írásos megemlítésétől kezdi a leírást, az autonómia alapos bemutatása végett. Azonban éppen azt nem említi meg, hogy *miért is* kaptak a székelyek széles körű autonómiát. A dolgozatban így sajnos nagyon hiányoznak a „miérték”, valamint az azokra adott válaszok. Ezt valószínűleg a szerző is érezte, mivel legalább a legfontosabb problémát felveti és azt meg is válaszolja: miért is mondtak le évszázados ragaszkodás után oly könnyen a székelyek kiváltságaikról?

Ehhez hasonlóan kellett volna a szerzőnek több kérdéskört is felvetnie, valamint ezekre következtetéssel válaszokat adnia. A dualizmus eleji közigazgatás változásait, jellemzőit jól, sőt alaposan leírja a szerző (ez alkotja dolgozatának gerincét), de azzal, hogy *miért is* került erre sor, *miért így* került erre sor, már kevésbé. Pedig a felhasznált források nagy része legalább érintőlegesen, de kitérnek az ok-okozatokra, kitérnek az országos jelentőségű döntések (mint a közigazgatási reform) hátterére. Ez nem is lehet kétséges, hiszen látható összefüggések vannak a nagypolitikai törekvések és a székely székek sorsának alakulása között. Az írónak természetesen nem erre kellett volna a legnagyobb hangsúlyt fektetnie, de az összefüggések jobb bemutatása, a dolgozat által célnak tekinthető komplex elemzés miatt érintenie kellett volna azt. A szerkezeti felépítés logikus, a dolgozat megfelelő belső arányokkal rendelkezik. A központi rész, az 1870. évi XLII. törvény bemutatása, elemzése megfelelő helyen, megfelelő súllyal lett elhelyezve.

A szerző stílusáról több jellegzetességet is megállapíthatunk. Az író a témamegjelölés után jól fűzi tovább a dolgozat ívét, racionálisan választva meg a legfontosabb jogtörténeti állomásokat. Azonban a dolgozat követhetősége gyakran nehezzé válik, több értelemzavaró jelenséggel találkozunk. Ilyen a túlságosan sok bekezdés, felsorolás. Ez ugyanis a dolgozat menetét megakasztja, a fogalmazás gördülékenységét, annak megértését nehezíti. A mű elején az elütések, szóismétlések, alanyok-állítványok hiányai még nagyobb mennyiségben fordulnak elő, de szerencsére a dolgozat második felében ezek szinte egyáltalán nem, vagy alig jelentkeznek. Végezetül elmondhatjuk, hogy a dolgozat a legfontosabb formai szempontoknak megfelel, a lábjegyzetek hasznosak, a hivatkozások pedig pontosak.

Összességében egy érdekes témájú, alapos tartalommal bíró munkáról beszélhetünk, aminek erősen leíró, kevésbé következtető, hiányzó összefüggés-vizsgáló jellegét valamelyest pótolja a dicséretes szerzői kutatómunka. A saját levéltári kutatás mellett a *téma* a dolgozat egyik erőssége, amely mindenképpen kutatást érdemelt, hiszen Andrassy Gyula gondolatait befejezve: „A szabadság végelemzésben nem más, mint az önkormányzat joga. E jog alig van valahol szélesebb alapra fektetve, mint nálunk: helyhatósági intézményeinkben. Ezekben tehát a nemzetnek oly kincse rejlik, amelyre nem lehetünk elég féltékenyek.” (1867. április 10.)

Miért gyere MÁJT TDK-ra?

- mert magyar jogtörténeti diákkörünk az értékes tudományos munka és a jó hangulatú együttlét sajátos ötvözete
- a tanulságos előadásokból és programokból olyan plusz információkkal gazdagodhatsz, amik további tanulmányaid és munkád során segítségedre lehetnek
- lehetőséged nyílik az egyetemi előadók személyes megismerésére és a velük való kötetlen beszélgetésre
- az egyetemi kavargásban nyersz egy biztos pontot, egy „békés szigetet”, ahol egy szűkebb baráti csoportban dolgozhatsz, gondolkozhatsz, valamint nyerhatsz értékes tanácsokat a felsőbb évesektől az egyetemi életben való eligazodáshoz
- bátorítunk az együtt gondolkodásra, a vitára, a tudományterülettel való mélyebb foglalkozásra, publikálásra akár szóban a TDK ülésein, akár írásban a Joghistoriában

**tudomány • barátság • programok • vitakör • MÁJT TDK
minden héten szerda este 6-kor**

Figyeld programjainkat a www.majt.hu -n és a tanszéki hirdetőtáblán!

Impresszum

Kiadó: ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék
Felelős szerkesztő: dr. Gosztonyi Gergely
ISSN 2062-9699

Szerkesztette: Necz Dániel
Munkatársak: Sándor Dávid, Andriska Zsófia, Tóth Boldizsár Artúr, Mireisz Tímea,
Szabó Anna, Necz Dániel, Madocsai Kinga Blanka, Ihász Péter, Nikula István, Joó
Barbara, Szabó András
Címlapterv: Mireisz Tímea
Tördelés és korrektúra: Necz Dániel